

ВРЕМЕ ЗА ФИНАЛЕН ДОГОВОР

"Мислам дека нема никакви сомневања дека Косово служи како логистичка база за немирите во Македонија". Во Македонија т.н. ОНА вршеше насилство и терор, пред сè, врз институциите на системот, над легално избраната влада, надевајќи се на брза сецесија (цел која ОВК ја издејствувала на Косово)", изјави Ветон Сурои, умерен косовски политичар и публицист, на Универзитетот во Харвард.

Пишува:
Мишко ТАЛЕСКИ

По периодот на Студената војна, екстремниот национализам се вратил на голема врата, па така потхранет со економските тешкотии и историски нерасчистените сметки, добил нова димензија. Реториката на Милошевиќ се поклопувала со онаа на покојниот Туѓман, кој во една прилика изјавил: "Фала Боже, мојата жена не е ниту Србинка, ниту Еврејка".

Во време на интервенцијата над Југославија, Западот донесе одлука да формира сојуз со сепаратистичкото движење на Косово. Целта на тоа движење беше и сè уште е создавање големоалбанска држава. Албанците на Косово беа олицетворени како жртви на белградскиот режим, но не беа претставени и како извршители на злосторства. Тоа што Западот очигледно не ги санкционираше злосторствата од албанската страна доведе до натамошна ескалација на судирите на Балканот и нивно прелевање во Македонија.

Навистина е трагично тоа што кога светската воена машинерија влезе на Косово во 1999 година, замаскираната ОВК почна да презема насил-

ства за етничко чистење во обратна насока. Неколку стотини илјади неалбанци - Срби, Роми, Турци и Горанци беа протерани од Покраината. Неколку илјади беа измачувани, киднапирани или убиени во присуство на неколку десетици илјади миротворци на Обединетите нации. Апсурд. Конфликтот во Македонија се одвиваше по идентично

ДО КОГА ЕВРОПА И СВЕТОТ ЌЕ СЕ СООЧУВААТ СО МЕЃУЕТНИЧКИТЕ СУДИРИ

сценарио како во Прешевската долина. Во една прилика на Универзитетот во Харвард

ПОСТОЈАНОТО ОБЈАСНУВАЊЕ ЗА БАЛКАНСКИТЕ НЕПРИЛИКИ НА АДМИНИСТРАЦИЈАТА НА БИЛ КЛИНТОН БЕШЕ ДЕКА ЕДИНСТВЕНИОТ ВИНОВНИК ЗА СÈ Е СЛОБОДАН МИЛОШЕВИЌ. СПОРЕД ОВОЈ СТАВ, ЕДЕН ЧОВЕК БИЛ ТОЛКУ МОЌЕН ТАКА ШТО ПОВЕКЕНАЦИОНАЛНАТА ДРЖАВА, СО 23 МИЛИОНИ ЖИТЕЛИ, МОЖЕЛ ДА ЈА ПРЕТВОРИ ВО ЗЕМЈА НА РАЗДОР И ХОРОР. СЕГА, ИАКО МИЛОШЕВИЌ ВЕЌЕ ГО НЕМА, ПОВТОРНО НА БАЛКАНОТ СЕ ПРИСУТНИ ОПАСНОСТИТЕ ОД ПРЕДИМЕНЗИОНИРАНИОТ НАЦИОНАЛИЗАМ. ПЛАМТЕЊЕТО НА НАЦИОНАЛНИТЕ СТРАСТИ ОД СЛОВЕНИЈА ДО МАКЕДОНИЈА ПОКАЖА ДЕКА СТАВОТ НА ЗАПАДНИТЕ ЗЕМЈИ ВО ОДНОС НА БАЛКАНСКИТЕ ПРАШАЊА Е КРАТКОВИД, НА МОМЕНТИ И НЕОДГОВОРЕН. МИЛОШЕВИЌ БЕШЕ САМО ДЕЛ ОД ТАА ПРИКАЗНА, СО НАЈГОЛЕМ ТОВАР ОД БАЛКАНСКИОТ СИНДРОМ.

умерениот косовски албански политичар и публицист Ветон Сурои рече: "Мислам дека нема никакви сомневања дека Косово служи како логистичка база за немирите во Македонија". Во Македо-

легално избраната влада, надевајќи се на брза сецесија (цел која ОВК ја издејствувала на Косово). Како и да е, ОВК никогаш не била разоружена во обликот во кој би требало да биде. Наместо тоа, УНМИК имаше само номинална контрола врз дејствата на екстремните групи, без мандат да ги спречува или да ги елиминира во извршувањето на дејствијата. ОВК беше претворена во редовна полиција. Албанските екстремисти во Прешево и во Македонија ги следеа постапките на нивните сомислители од Косово. Држат тезите дека колку повеќе се одолговлекува решавањето на статусот на Косово, толку повеќе се зголемува незадоволството и наклонетоста на радикалните елементи кон оружјето. Но, тоа не значи дека насилството ќе биде непознато и по решавањето на статусот.

НОВИ РАМКИ

Евентуалната широка автономија како конечно решение повторно би ги разбудило страстите на националистичките компоненти. Поради тоа, можеби најдобро е одржувањето на статус кво ситуа-

цијата. Клинтонската администрација се обидува преку ноќ да донесе одлука. Во тој поглед, таквата политичка практика често беше наивна и контрапродуктивна. Тимот на Буш сега има можности да востанови ефикасна и конзистентна политика на Балканот - политика која би ги решавала судирите.

Се поставува прашањето какви чекори треба да се преземат за да се излезе од корсокакот од кој се засеegnати сите земји кои граничат со Косово. Според поголемиот

тациите за договорот и да испланира меѓународна конференција кон крајот на 2005 година под претседателство на ОН. Истовремено, косовското Собрание би требало да почне да го прави Нацрт уставот кој целосно треба да соодветствува на меѓународните правни начела и принципи. Сè ова треба да се озакони на меѓународна конференција, а косовските граѓани да го усвојат на референдум на почетокот на 2006 година, со што тој Устав би стапил на сила. Но, сепак вак-

динување со некоја соседна држава или територија, освен во контекст на интеграција со ЕУ. Косово би имало и присуство на меѓународни набљудувачи, кои би биле дел од т.н. косовска набљудувачка мисија, а тие би известувале и би препорачувале за одредени теми кои се чувствителни за косовското општество. Останува непознат фактот како дипломатите и аналитичарите имаат намера да ја убедат Србија да го прифати проектот за условна независност на Косово. Ако

вклучи во тој процес, е само оправдување за Западот и за косовските власти дека решение може да се донесе и без Србија. Се смета дека би била непријатна околност можноста Русија да не биде кооперативна по ова прашање. Москва и Пекинг секогаш би ги блокирале резолуциите во Советот за безбедност, кои би воделе кон сувереност на протекторатот. Сепак, меѓународната заедница ја предупредува Србија - возот поаѓа, со или без неа. Како и да е, најсеопфатните реконструкции на косовскиот модел ќе мора да се спроведат во 2005 година, а за тоа е неопходна добра подготовка. Имајќи предвид дека се ближи ревизијата закажана за средината на годинава и можните преговори за идниот статус, меѓународната заедница ќе мора да изнајде проект како би се одвивале работите. Полека се приближува завршувањето на Резолуцијата 1244 на Советот за безбедност, па оттука ООН ќе мораат постепено да го намалуваат присуството на Косово, паралелно со тоа на локалните власти да се префрлат задачите и овластувањата на персоналот на УНМИК. Во тој контекст, ЕУ ќе мора да го зајакне и да го прошири своето присуство, а во рамките на новите политички околности тоа ќе треба да го сторат и ОБСЕ и НАТО. Дали во рамките на квантитетот и квалитетот кој сега го нудат за стабилност на Покраината или, пак, ќе имаат задачи со видеоизменет облик и модел, пред сè, ќе зависи од формата на постигнатиот договор меѓу Белград и Приштина со посредство на меѓународната заедница. ●

ВРЕМЕТО ЗА КОСОВО КАКО ПРОТЕКТОРАТ ИЗМИНУВА. ПО ШЕСТ ГОДИНИ КОСОВСКИТЕ АЛБАНЦИ СЕ ИСФРУСТРИРАНИ СО НЕРЕШЕНИОТ СТАТУС И СЕ ПАДНАТИ ВО ЕКОНОМСКИ ОЧАЈ. ЗАПАДОТ СЕ ПЛАШИ ОД ЕВЕНТУАЛНО ПОВТОРУВАЊЕ НА МИНАТОГОДИШНИТЕ НАСИЛСТВА ШТО БИ МОЖЕЛО ДА ПРЕДИЗВИКА ВООРУЖЕНА ИНТЕРВЕНЦИЈА НА БЕЛГРАД ЗА ЗАШТИТА НА СРБИТЕ, КОИ СЕ НЕЗАШТИТЕНИ ОД МЕЃУНАРОДНИТЕ СИЛИ. ТОА ПРЕТСТАВУВА ГОЛЕМА ОПАСНОСТ РЕГИОНОТ ДА БИДЕ ВТУРНАТ ВО ХАОС. АКО КОСОВО САКА СОПСТВЕН СУВЕРЕНИТЕТ, ТОГАШ НА СВЕТОТ ТРЕБА ДА МУ ПОКАЖЕ ДЕКА И ГО ЗАСЛУЖУВА, ДЕКА ИМА ИНСТИТУЦИИ КОИ ЕДНАКВО ГИ ШТИТАТ ПРАВАТА НА СИТЕ ГРАЃАНИ БЕЗ ОГЛЕД НА НАЦИОНАЛНА И ВЕРСКА ПРИПАДНОСТ. ВРАЌАЊЕТО НА СИТУАЦИЈАТА КАКО ПРЕД 1999 ГОДИНА ПРАКТИЧНО Е НЕЗАМИСЛИВА ЗА СЕГАШНИТЕ ОКОЛНОСТИ И ТАА ОПЦИЈА Е ИСФРЛЕНА.

број независни аналитичари, прв чекор би бил шестчлената контакт група составена од САД, Британија, Франција, Германија, Италија и Русија, јасно да го изнесе временскиот распоред за разрешување на прашањето за статусот.

ПЛАНОВИ И ВЕТА

Генералниот секретар на ОН, Кофи Анан, би требало да именува специјален претставник, кој би ги почнал консул-

виот проект води во насока на востоличување на Косово како независна држава, што комплетно било неприфатливо не само за Белград, туку и за дел од меѓународната заедница. Но, како што велат планерите на овој процес, договорот и Уставот би содржеле и начела кои би значеле стопирање на одредени акции на косовските власти. На пример, во Уставот на Косово би било запишано дека експлицитно се забранува обе-

со Резолуцијата на Советот за безбедност не се постигне косовска независност де јуре, тогаш таа би требало да биде поткрепена со признавањето од страна на САД и од страна на земјите-членки на ЕУ. За почеток тоа би било повеќе од доволно.

По повеќегодишните напори Белград да се ангажира со конструктивна улога во решавањето на косовскиот проблем и со немањето слух на вистински начин да се

ADNAN D.o.o Lazani
Tel.: 048 / 473 315
Mob. 070 / 711 788

Büro Stuttgart
Tel. 0711 / 8 17 78 72
Fax 0711 / 8 17 78 73
Mobil 0171 / 5 46 32 20
e-mail: dautoski@web.de

Director Alija Dautoski
70469 STUTTGART - Leobenerstr. 33 - FEUERBACH

FREIBURG
OFFENBURG
KARLSRUHE
STUTTGART
ULM
AUGSBURG
MÜNCHEN
KUMANOVO
SKOPJE
GOSTIVAR
KICEVO

VERBINDUNG MIT
SPOJUVANJE SO
STRUGA PRILEP
OHRID BITOLA

BALI D.o.o Struga
Mob. 070 / 247 920
0173 / 9410324

Büro Freiburg
Tel. 0761 / 500 235
Mob. 0170 / 411 7693

Büro Offenburg
Tel. 0781 / 17 48

Sekoja sreda, petok i nedela
Germanija - MAKEDONIJA
Sekoja sreda, sabota i nedela
Makedonija - GERMANIJA

Informacii i rezervacii od 900 do 2100 časot